

Priit Värk
Paide Linnavalitsus
priit.vark@paide.ee

Meie 29.06.2018 nr 12.2-1/4674-4

Järelevalvemenetluse lõpetamine

Austatud härra linnapea

Riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 203 lg 1 ja § 205 lg 1 p 1 ning Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots & Co OÜ (edaspidi Teataja) 07.06.2018 esitatud järelevalveteate alusel alustas Rahandusministeerium 11.06.2018 järelevalvet Paide Linnavalitsuse (edaspidi Hankija) tegevuse üle avatud hankemenetlusega riigihanke „Müüdi ja Raudtee tänava rekonstrueerimine“ (viitenumber 194819) (edaspidi ka Riigihange) läbiviimisel.

Järelevalveteates asus Teataja seisukohale, et Hankija on rikkunud RHS § 82 lg-st 1 tulenevat pakkumuste esitamise tähtaja pikendamise kohustust, sest riigihanke alusdokumentide muutmisel ei ole Hankija pikendanud pakkumuste esitamise tähtaega. Sellest tulenevalt palus Teataja, et Rahandusministeerium teeks Hankijale ettekirjutuse riigihanke kehtetuks tunnistamiseks.

Rahandusministeerium palus 11.06.2018 kirjaga nr 12.2-1/4674-2 esitada Hankijal selgitused ja vastuväited järelevalveteates esitatud asjaolude ja põhjenduste kohta. Hankija esitas omapoolsed selgitused ja vastuväited Rahandusministeeriumile 15.06.2018 kirjaga nr 15-9/18/1629-2.

1. Teataja põhjendused

Teataja märgib järelevalveteate punktis 2, et antud juhul on tegemist rahvusvahelisest piirmäärast madalama maksumusega ehitustööde riigihankega, millele kohaldub RHS § 93 lg 1 p 3 ning viidatud sätte kohaselt peab pakkumuste esitamise tähtaeg olema vähemalt 25 päeva. Pool minimaalsest tähtajast on seega 13 päeva. Hanketeate järgi oli pakkumuste esitamise tähtpäev 27.03.2018. Järelevalveteate esitaja on seisukohal, et eeltoodust tulenevalt pidanuks riigihanke alusdokumentide muudatused olema tehtud hiljemalt 14.03.2018, ent riigihangete registrist nähtub, et Hankija on muutnud Riigihanke alusdokumente ka pärast 14.03.2018. Järelevalveteate esitaja täpsustab, et hankija on muutnud:

1. Raudtee tn kululoendit kuupäevadel 21.03. ja 22.03.2018;
2. Müüdi tn Tööstuse ringtee kululoendit kuupäevadel 15.03., 16.03., 21.03. ja 22.03.2018;
3. Müüdi tn kululoendit ilma Tööstuse ringteeta kuupäevadel 15.03., 21.03., 22.03., ja 23.03.2018;

4. Vastavustingimusi kuupäevadel 15.03., 16.03., 21.03., 22.03. ja 23.03.2018.

Ühtlasi sisaldub järelevalveteate punktis 2, et Hankija ei ole pakkumuste esitamise tähtpäeva (27.02.2018) vastuolus RHS § 82 lg-ga 1 pikendanud. Teataja selgituste kohaselt on nimetatul oluliselt raskendanud pakkujatel pakkumuste koostamist põhjusel, et pakkujad on pidanud reageerima riigihanke alusdokumentide muudatustele väga lühikese aja jooksul, mis on ka oluliselt lühem, kui see oleks RHS § 82 lg 1 ja § 93 lg 1 p 3 koosmõjus pidanud olema.

Järelevalveteate punktis 2 esitatud näite kohaselt on Hankija suurendanud Mündi tn kululoendit (ilma Tööstuse ringteeta) 23.03.2018 tehtud muudatusega valgustite arvu 4-lt 23-le. Teataja on seisukohal, et tegemist on olulise muudatusega, mis tehti riigihangete registris 23.03.2018 (reedel) kell 15.07 ning pakkumuste esitamise tähtpäev saabus juba 27.03.2018 (teisipäeval) kell 10.00. Teataja selgitab, et eeltoodud põhjustel ei olnud pakkujatel võimalik valgustite tarnijatega muutnud mahu mõju hinnastamisel läbi rääkida.

2. Hankija selgitused

15.06.2018 esitatud Hankija selgituste kohaselt ei pidanud Hankija tulenevalt RHS § 82 lg-st 2 pakkumuste esitamise tähtaega pikendada, kuivõrd tehtud muudatuste tõttu ei muutunud Riigihankest huvitatud ettevõtjate ring või pakkumuste sisu ning kõnealused muudatused ei olnud olulised ka kogumis, mis oleks tinginud pakkumuste esitamise tähtaja pikendamise.

Hankija ei nõustu Teataja seisukohaga, et riigihanke alusdokumentide muudatused ja täpsustused kululoendis olid olulised ulatuses, mis nõudnuks RHS § 82 lg 1 kohaselt pakkumuste esitamise tähtaja pikendamist. Hankija hinnangul kinnitab tema seisukohta asjaolu, et pakkujate hinnapakumuse maksumused olid ligilähedal eelarvega ning kõik pakkujad olid kõikide tehtud muudatustega enda pakkumuses arvestatud.

Hankija selgitab, et riikliku riigihangete registri (edaspidi RHR) teabevahetuse kaudu esitatud küsimustest selgus, et kululoendites esines ebatäpsusi, mille tulemusel tegi projekti autor Tuulekaru OÜ projektis ja mahutabelites vastavad parandused. 12.03.2018 esitas Hankija RHR-s uue hanketeate, muutis kululoendeid ja parandas projekti aadressi. Tehtud muudatuste tulemusel pikendas Hankija pakkumuste esitamise tähtaega 14 päeva võrra ning määras uueks pakkumuste esitamise tähtpäevaks 27.03.2018.

15.06.2018 kirjutas viitas Hankija pakkujate tähelepanekutele riigihanke alusdokumente puudutavas ja selle tulemusel Hankija tehtud muudatustele riigihanke alusdokumentides. Muuhulgas märgib Hankija, et 23.03.2018 viitas AS TREV-2 Grupp esindaja RHR-i teabevahetuse kaudu, et dokumendis „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse ringteeta)“ kululoendi nr 80316 [*Exceli tabeli rida 120*] on valgustite maht vastuoluline ning palus Hankija selgitust, kumb maht on õige. 23.03.2018 vastas Hankija, et õigeks tuleb lugeda 23 tk. Hankija selgitab, et pakkumustabelis olid kõik valgustid eraldi loetletud ja projektis näidatud ning kogu projekti mastaabis väikese tähtsusega, mistõttu ei pidanud Hankija nimetatud muudatust oluliseks, sest ühikuhind oli teada.

Hankija on 25.06.2018 täpsustanud, et dokumendis „Vastavustingimused“ kuupäevadel 15.03.2018 ja 16.03.2018 muudatusi tehtud ei ole. RHR-st nähtub, et viidatud kuupäevadel on dokumenti „Vastavustingimused“ muudetud, ent vastavustingimuste fail uuenes RHR-s 15.03.2018 seoses faili Tööstuse tn ringtee vahetamisega vale kululoendi vastu (Hankija vastus küsimusele nr 61) ja

16.03.2018 seoses Tööstuse tn ringtee kululoendi asendamisega Mündi tn kululoendiga (Hankija vastus küsimusele nr 62).

Hankija on 25.06.2018 põhjendanud, et dokumendis „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse ringteeta)“ ei ole 23.03.2018 kell 15.06 muudatusi tehtud, Hankija asendas esialgse faili ekslikult ebaõige kululoendiga, mis kaks minutit hiljem vahetati parandatud kululoendi vastu. Ühtlasi märgib Hankija, et 22.03.2018 tööde kirjelduses [*Exceli tabeli read 54, 55, 56, 57, 58 ja 59*] kustutati asfaltbetooni kohta käiv info, mille kohta oli eelnevalt viidatud, et tuleb lähtuda seletuskirjas esitatud nõuetest (Hankija vastus küsimusele nr 57). Sellest tulenevalt oli pakkujatel teada, millest tuleb lähtuda ning sisulist muudatust ei tehtud. Hankija selgitab, et 21.03.2018 dokumendis „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse ringteeta)“ muudatusi ei tehtud. Hankija kustutas ekslikult „Mündi ja Tööstuse ringtee kululoend“ täpsustamisel „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse ringteeta)“ ja lisas selle tagasi.

Hankija 25.06.2018 täpsustuste kohaselt tehti dokumendis „Mündi tn Tööstuse ringtee kululoend“ kuupäeval 22.03.2018 muudatused üksnes osades kululoendite maksumuste valemities [*Exceli tabeli read 44, 76, 93*] ning tööde kirjelduses [*Exceli tabeli read 54, 55, 59*]. Viimasel juhul kustutati asfaltbetooni kohta käiv info, mille kohta oli eelnevalt viidatud, et tuleb lähtuda seletuskirjas esitatud nõuetest (Hankija vastus küsimusele nr 57). Sellest tulenevalt oli pakkujatel teada, millest tuleb lähtuda ning sisulist muudatust ei tehtud. Hankija lisab, et 15.03.2018 ja 16.03.2018 seisnesid muudatused selles, et Hankija vahetas ekslikult õige faili ebaõige vastu ning seejärel ebaõige taaskord õige vastu.

Hankija märgib 25.06.2018, et dokumendis „Raudtee tn kululoend“ tehti 22.03.2018 muudatused üksnes osades kululoendite maksumuste valemities [*Exceli tabeli read 45, 77, 88*] ning tööde kirjelduses [*Exceli tabeli read 54 - 59*]. Viimasel juhul kustutati asfaltbetooni kohta käiv info, mille kohta oli eelnevalt mitmeid kordi viidatud, et tuleb lähtuda seletuskirjas esitatud nõuetest (Hankija vastus küsimusele nr 57). Sellest tulenevalt oli pakkujatel teada, millest tuleb lähtuda ning sisulist muudatust ei tehtud. Lõpetuseks lisab Hankija, et 21.03.2018 muudatusega on dokumendis „Raudtee tn kululoend“ kululoendi nr 20301 „Liiklusmärgi eelmaldamine (koos postidega, vundamentidega jne)“ [*Exceli tabeli rida 22*] kustutatud, sest tegu oli mahuliselt 0 väärtusega reaga.

3. Rahandusministeeriumi seisukoht

Riigihanke „Mündi ja Raudtee tänava rekonstrueerimine“ (viitenumber 194819) puhul on tegemist ehitustööde avatud hankemenetlusega, mille eeldatav maksumus jääb alla rahvusvahelise riigihanke piirmäära.¹ RHS § 93 lg 1 p 3 kohaselt on Riigihankes minimaalne nõutav pakkumuste esitamise tähtaeg 25 päeva hanketeate registrile esitamisest arvates. Lähtudes RHS § 82 lg-st 1 on hankija kohustatud riigihanke alusdokumentide muutmisel pikendama pakkumuste esitamise tähtaega selliselt, et muudetud hanketeate registris avaldamisest arvates või muudetud riigihanke alusdokumentide kättesaadavaks tegemisest või edastamisest arvates oleks pakkumuste või taotluste esitamise tähtaeg võrdne vähemalt poolega vastavast käesoleva seaduse §-s 93 või 94 sätestatud minimaalsest tähtajast. Pool 25-päevasest tähtajast on seega 13 päeva.

RHS § 82 lg-s 2 on sätestatud, et hankija ei pea § 82 lg-s 1 nimetatud tähtaega pikendama, kui muudatused puudutavad üksnes kontaktandmeid või kui esialgsetest riigihanke alusdokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei saa muutuda tehtud muudatuste tõttu riigihanke alusdokumentidele

¹ 01.09.2017 jõustunud RHS-i riigihangete piirmäärad on arvutivõrgus kättesaadavad <https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave>.

mittevastavaks või kui esialgse hanketeate alusel kvalifitseerimise tingimustele vastav pakkuja või taotleja ei saa jääda tehtud muudatuste tõttu kvalifitseerimata või kui tehtud muudatuse tõttu ei muutuks riigihankest huvitatud ettevõtjate ring või pakkumuste sisu.

Hankija on 13.02.2018 avaldanud RHR-s hanketeate ning 12.03.2018 pikendanud pakkumuste esitamise tähtaega, mille tulemusel määras uueks pakkumuste esitamise tähtpäevaks 27.03.2018. Eeltoodust tulenevalt pidanuks riigihanke alusdokumentide muudatused olema tehtud hiljemalt 14.03.2018. Pärast 14.03.2018 võis ilma pakkumuste esitamise tähtaega pikendamata teha üksnes muudatusi, millega muudetakse kontaktandmeid või mille tulemusel esialgsetest riigihanke alusdokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei saaks muutuda tehtud muudatuste tõttu riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks või kui esialgse hanketeate alusel kvalifitseerimise tingimustele vastav pakkuja või taotleja ei saaks jääda tehtud muudatuste tõttu kvalifitseerimata või kui tehtud muudatuse tõttu ei muutuks riigihankest huvitatud ettevõtjate ring või pakkumuste sisu.

RHR-st nähtub, et Hankija on teinud muudatusi pärast 14.03.2018 järgmistes riigihanke alusdokumentides:

1) Raudtee tn kululoend - kuupäevadel 21. ja 22.03.2018

RHR-st nähtub, et 21. ja 22.03.2018 tehtud muudatusega ei ole Hankija riigihanke alusdokumente sisuliselt muutnud. 21.03. tehtud muudatuste käigus on Hankija eemaldanud kululoendist rea, mis oli mahuliselt 0 väärtusega, seega ei saanud märgitud muudatus mõjutada pakkumuste sisu või ettevõtjate ringi või esialgsetest riigihanke alusdokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei saanud muutuda tehtud muudatuste tõttu riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks. 22.03. tehtud kululoendite maksumuste valemite muudatuste osas oli Hankija 15.03.2018 pakkujaid teavitanud, et Pakkuja täidab pakkumust koostades kululoendid ning Hankija ise kontrollib pakkumuste saamisel, kas kululoendid on täidetud ja maksumuse korrektselt kokku arvatud. 22.03. tööde kirjelduses tehtud muudatuste käigus kustutas Hankija info asfaltbetooni puudutavas [*Exceli tabeli read 54 - 59*]. Samas oli Hankija eelnevalt (07.03.2018) juhtinud pakkujate tähelepanu sellele, et vastuolude korral tuleb lähtuda seletuskirjas esitatud nõuetest. Hankija selgitus, et ta kontrollib pakkumuse saamisel, kas kululoend on täidetud ja maksumus korrektselt kokku arvatud, on kooskõlas RHS § 117 lg-ga 3. Eeltoodust tulenevalt ei saanud ka 22.03. tehtud muudatused mõjutada pakkumuste sisu või ettevõtjate ringi või esialgsetest riigihanke alusdokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei saanud muutuda tehtud muudatuste tõttu riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks.

2) Mündi tn Tööstuse ringtee kululoend – kuupäevadel 15., 16., 21. ja 22.03.2018

RHR-st nähtub, et 15.06. on Hankija asendanud faili „Kululoend, Mündi tn lõik (Tööstuse ringtee“ failiga „Kululoend, Mündi tn lõik (ilma tööstuse tn ringita)“ ning 16.06. on viimane asendatud uuesti failiga „Kululoend, Mündi tn lõik (Tööstuse ringtee)“. 21.03. on viimane fail taaskord asendatud failiga, mida Hankija oli parandanud ja lisanud RHR-i juba 09.03.2018, seega on Hankija ekslikult ebaõiged failid ajutiselt üles laadinud, dokumente sisuliselt muutmata. 21.03.2018 RHR-i lisatud faili on Hankija muutnud 09.03.2018, seega enne 14.03.2018.

22.03. on Hankija muutnud kululoendite maksumuste valemiteid, olles 15.03.2018 pakkujaid teavitanud, et Pakkuja täidab pakkumust koostades kululoendid ning Hankija ise kontrollib pakkumuste saamisel, kas kululoendid on täidetud ja maksumuse korrektselt kokku arvatud. Tööde kirjelduses tehtud muudatuste käigus kustutas Hankija info asfaltbetooni puudutavas [*Exceli tabeli read 54, 55 ja 59*], samas oli Hankija eelnevalt (07.03.2018) juhtinud pakkujate tähelepanu sellele, et vastuolude korral tuleb lähtuda seletuskirjas esitatud nõuetest.

Eeltoodust tulenevalt ei saanud viidatud kuupäevadel tehtud muudatused mõjutada pakkumuste sisu või ettevõtjate ringi või esialgsetest riigihanke alusdokumentidest lähtudes koostatud pakkumus ei saanud muutuda tehtud muudatuste tõttu riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks.

3) Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse tn ringteeta) – kuupäevadel 15., 21., 22. ja 23.03.2018

15.03. Hankija failis „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse tn ringteeta)“ muudatusi teinud ei ole. Hankija on tehnovõrkude tööde mahtu [*Exceli tabeli read 100-103*] muutnud 12.03.2018, seega enne 14.03.2018.

Hankija selgitustest ja RHR-st nähtub, et 21.03. ei ole Hankija sisuliselt dokumenti „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse tn ringteeta)“ muutnud. Hankija kustutas faili ekslikult dokumendi „Mündi tn Tööstuse ringtee kululoend“ täpsustamisel ning lisas selle 21.03. tagasi. Tööde kirjelduses 22.03. tehtud muudatuste käigus kustutas Hankija [*Exceli tabeli read 54 - 59*] info asfaltbetooni puudutavas, samas on Hankija eelnevalt (07.03.2018) juhtinud Riigihankest huvitatud isikute tähelepanu sellele, et vastuolude korral tuleb lähtuda seletuskirjas esitatud nõuetest.

23.03. on Hankija muutnud dokumenti „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse tn ringteeta)“ kahel korral: 1) kell 15.06 ja 2) kell 15.07. Kell 15.06 tehtud muudatusega asendas Hankija ekslikult RHR-s sisaldunud faili sama failiga ning kell 15.07 lisas Hankija RHR-i faili, milles oli muudetud kululoendi nr 80316 Mahu veergu [*Exceli tabeli rida 120*], arv 4 on asendatud arvuga 23. Samas olid tööde kirjelduses [*Exceli tabeli rida 120*] kõik valgustid eraldi loetletud ning projektis esitatud, seega esines enne 23.03. kell 15.07 tehtud muudatust riigihanke alusdokumentides vastuolu, mida Hankija viimase muudatusega korrigeeris. Eeltoodust tulenevalt ei sisaldanud 23.03. kell 15.07 tehtud Hankija muudatus uut infot, kuivõrd riigihanke alusdokumendid välja võtnud isikud olid valgustite tegelikust mahust teadlikud ka enne selle muutmist. Seda kinnitab asjaolu, et kõik kvalifitseeritud pakkujate pakkumused on 04.06.2018 pakkumuste vastavaks tunnistamise protokollis ning kvalifitseerimise, vastavaks ja edukaks tunnistamise otsuses vastavaks tunnistatud.

Täiendavalt tuleb märkida, et failis „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse tn ringteeta)“ ei sisaldunud tööde kirjelduses kõikide valgustite loetletu riigihanke alustamise hetkel. RHR-st nähtub, et valgustite loetelu on lisatud Hankija poolt 12.03.2018 tehtud muudatusega. Sellele vaatamata ei ole Hankija rikkunud RHS § 82 lg-t 1, kuivõrd muudatus on tehtud enne 14.03.2018.

4) Vastavustingimused - kuupäevadel 15., 16., 21., 22. ja 23.03.2018.

Kuupäevadel 15. ja 16.03. ei ole Hankija failis „Vastavustingimused“ muudatusi teinud. RHR on asendanud eelmise faili uue failiga seoses vastavustingimustest viidatud failide „Mündi tn Tööstuse ringtee kululoend“ ja „Mündi tn kululoend (ilma Tööstuse tn ringteeta)“ vahetamisega (Hankija vastused küsimustele nr 61 ja 62). Tegemist on RHR-st tuleneva tehnilise muudatusega.

Kuupäevadel 21., 22. ja 23.03. tehtud muudatustega on Hankija kirjeldanud, mida on täpsustatud teistes riigihanke alusdokumentides, mistõttu ei ole Hankija viidatud kuupäevadel sisulisi muudatusi teinud.

Lähtudes eeltoodust on vastavustingimuste täpsustamine kooskõlas RHS § 82 lg-ga 2.

Riigihangete vaidlustuskomisjon (edaspidi VaKo) on asunud oma 30.06.2011 otsuses nr 117-11/124138 punktis 3 seisukohale, et ka mahult väiksemaid ja pealtnäha ebaolulisi hankedokumentide muudatusi tuleb käsitleda hankedokumentide muutmisena kuni 31.08.2017 kehtinud RHS § 36 lg 4

tähenduses, kui see võib kaasa tuua esialgsest hankedokumentidest koostatud pakkumuse mittevastavaks tunnistamise. Antud juhul on Hankija teinud pärast 14.03.2018 riigihanke alusdokumentides mitmeid muudatusi, ent need ei ole kaasa toonud pakkumuste mittevastavaks tunnistamist, mistõttu ei saa Hankijale ette heita RHS § 82 lg-s 1 sätestatud kohustuse rikkumist.

Täiendavalt peame vajalikuks märkida, et RHR-i andmetel on riigihankest huvitatud isikud esitanud Riigihankes Hankijale hulgaliselt küsimusi ning juhtinud korduvalt tähelepanu ebakõladele riigihanke alusdokumentides. Sellest tulenevalt juhime Hankija tähelepanu sellele, et Hankijal lasub riigihanget korraldades hoolsuskohustus, mistõttu soovime edaspidi riigihanke alusdokumentide koostamisel ja muutmisel olla oluliselt hoolikam. Hankija hoolsuskohustust on rõhutanud ka VaKo oma 25.04.2014 otsuse nr 75-14/148839 punktis 8, märkides, et Hankija ei ole hankemenetlust viinud läbi kohase hoolsusega ja vastavalt hea halduse põhimõttele, kui tulemuseks on sisuline vastuolu hankedokumentide punktide vahel ja millega kaasneb pakkujatele tehniline takistus täita kehtestatud tingimust.

4. Järelevalvemenetluse kokkuvõte

Eeltoodust tulenevalt ning juhindudes RHS § 206 lg 1 p-st 3 ning § 208 lg-st 1 lõpetab Rahandusministeerium Riigihanke üle järelevalvemenetluse ettekirjutust tegemata.

RHS § 210 lg 1 ja 2 alusel soovib Rahandusministeerium edaspidi riigihanke alusdokumentide koostamisel ja muutmisel olla Hankijal hoolikam, vältimaks olukordi, mis riigihankest huvitatud isikuid eksitada võivad.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu

osakonnajuhataja asetäitja

Lisaadressaadid:

Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots & Co OÜ Raiko.Lipstok@eversheds-sutherland.ee

Riigihangete vaidlustuskomisjon yako@fin.ee

Marit Piirisaar 611 3033

marit.piidisaar@fin.ee